

Estoniyada Azərbaycanın xalça dünyası

“Buta” Mədəniyyət Mərkəzi milli irsimizi dost xalqa tanıdır

Milli-mədəni dəyərlər hər bir xalqın tarixinin ən vacib göstəricisi və mədəni sərvətidir. Bu irsi dünyanın müxtəlif yerlərində qürurla təmsil edən insanlar isə mədəniyyət səfirlərinə çevrilirlər. Onlardan biri də Estoniyada yaşayıb-yaradan mahir xalçaçı-rəssam, ustad sənətkar Rövşən Nurdur.

1978-ci ildə Mingəçevirdə anadan olmuş Rövşən Əzim Əzimzadə adına Rəssamlıq Məktəbini və Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasını bitirmiş, sonra isə Tallin İncəsənət Akademiyasında magistr təhsili almışdır. Soydaşımız 2004-cü ildən Azər-

– Sizin üçün xalçaçılıq nə deməkdir? Siz xalçanı həm dizayn edir, həm də toxuyursunuz. Bu iki prosesi necə uzlaşdırırsınız?

– Xalçaçılıq mənim üçün yalnız sənət deyil, mədəniyyətimizin, tariximizin və ruhumuzun daşıyıcısıdır. Rəssam ideya verir, sənətin vizyonunu yaradır, toxucu isə o vizyonu ilmə-ilmə gerçəkləşdirərək ona ruh və həyat bəxş edir. Buna görə də mən bu iki mərhələni bir-birindən ayırmıram. Hər bir rəngin, hər bir ornamentin toxunma prosesini özüm hiss etmək istəyirəm. Xalça toxumaq mənim üçün bir növ ritualdır.

– Xalçalarınızda nar, çay dəstgahı kimi motivlər nəyi ifadə edir?

– Nar həyatın bolluğunu, çay dəstgahı isə mədəniyyətimizin incə ruhunu, xalqımızın səmimiyyətini və qonaqpərvərliyini göstərir. Mənim hədəfim, Azərbaycan mədəniyyətini

də nümayiş olunması sizi iki ölkənin sənətçisi kimi təqdim edib.

– Estoniyanın 100 illiyi münasibətilə keçirilən sərgidə həm doğma Azərbaycanın zəngin mədəniyyətini, həm də mənə ev sahibliyi edən Tallinin xoş ab-havasını bir araya gətirmişdim. Bu sərgi həm də iki ölkə arasında səmimi dostluq körpüsü olmuşdur. Bu, həm də mənim hər iki xalqa mədəni borcunu ifadə edib.

– Siz minlərlə kilometr uzaqda milli sənətimizi həm öyrədir, həm də təbliğ edirsiniz. Yaşadığınız şəhərdə xalçalarımıza olan maraq nədən qaynaqlanır?

– Bu, mənim üçün çox qürurverici və ruhlandırıcı bir hissdir. Tallindəki xalça məktəbimiz milli sənətimizi yaşadır. Burada təkcə gənc tələbələr deyil, müxtəlif peşə sahibləri və yaş qruplarından olan insanlar xalça sənətini böyük həvəslə öyrənirlər. Marağın qaynağı isə təkcə toxuma texnikası deyil. Estoniyalılar bizim xalçaların tarixi yaddaşını, rənglərin mənasını və ən əsası, hər naxışdakı mədəni kodu öyrənmək istəyirlər. Mən onlara hər bir rəngin, hər bir simvolun Azərbaycan fəlsəfəsindəki dərin mənasını izah edirəm.

Şagirdlər öz əlləri ilə Azərbaycan naxışlarını toxuyanda, bizim mədəniyyətimizin dərinliyinə enmiş olurlar. Bu, Estoniya cəmiyyətində Azərbaycan sənətinə və qonaqpərvərliyinə səmimi bir heyranlıq yaradır.

Onu da qeyd edək ki, rəssam Rövşən Nurdurun fəaliyyəti təkcə fırça və ilmə ilə məhdudlaşmır. Onun milli mədəniyyətimizin təbliği missiyası Estoniyanın paytaxtında rəhbərlik etdiyi mərkəz vasitəsilə daha geniş əhatə tapır. Bu yaxınlarda onun rəhbərlik etdiyi “Buta” Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində – “Azərbaycan çayı: adət-sənələr və müasirlik” adlı tədbir keçirildi. Təşəbbüs yerli estoniyalı gənclər də daxil olmaqla, çoxsaylı qonağın böyük marağına səbəb oldu. Əsas məqsəd Azərbaycanın qonaqpərvərlik rəmzi olan çay mədəniyyətini Avropa auditoriyasına təqdim etmək idi.

Qonaqlara Lənkəran, Astara, Zaqatala bölgələrindən gətirilən müxtəlif çay növləri, onların dəmlənmə üsulları nümayiş etdirildi. Belə tədbirlər sənətlə yanaşı, mədəniyyətin incəliklərini gənclər arasında təbliğ edən və Azərbaycanı tanıdan ən uğurlu vasitədir.

Sənətkarlar Azərbaycan mədəniyyətinin canlı körpüsüdür. Onlar yalnız gözəllik yaratmır, həm də milli kimliyimizi və mədəni sərvətimizi dünyaya tanıdır.

Arzu ƏLİYEVƏ
XQ

baycan Rəssamlar İttifaqının üzvüdür. Azərbaycanı beynəlxalq sənət arenasında yüksək səviyyədə təmsil edən xalçaçı-rəssamın əsərləri ABŞ, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Türkiyə, Lüksemburq, Fransa, Monako, İsveç, Litva, İtaliya və İspaniyada sənət sərgilərində nümayiş etdirilmiş və şəxsi kolleksiyalarda yer almışdır. Azərbaycan mədəniyyətinin dünya miqyasında tanınmasında mühüm rol oynayan sənətkar beynəlxalq mükafatlara və bir sıra fəxri təltiflərə layiq görülmüşdür.

Həmyerlimizin xalça və rəsm əsərləri süjeti, estetik yanaşma və fərdi düşüncə tərzilə diqqəti cəlb edir. Əsərlərində isə doğma Bakı, respublikamızın bölgələri, milli atributları geniş və dolğun əks olunur. Eskizdən son ilməyə qədər bütün prosesi özü icra edən mahir toxucu Şərq fəlsəfəsini Qərb akademik dəqiqliyi ilə uğurla birləşdirir. Toxuduğu xalçalar, sadəcə, dekorativ sənət nümunəsi deyil, xalqımızın tarixini və milli kimliyini vizual yaddaş çevirən məfkurəvi silsilədir.

Rövşən Nurla onlayn söhbət zamanı bu sənətin fəlsəfi dərinliyini, xalça toxumağın sirlərini və rəssamın milli mədəniyyətimizə sonsuz sevgisini öyrəndik.

təkcə naxışlarla deyil, hər kəsin anlaya biləcəyi bir hekayə kimi təqdim etməkdir. Bu, həm sənətimizin, həm də ölkəmizin təbliği üçün çox vacibdir.

– Xocalı, Qanlı Yanvar kimi milli faciələri və 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı əldə etdiyimiz Zəfəri vizual yaddaşla köçürmüşünüz. Sizin üçün ağrı və qürurun kətan və xalçada təsviri nə deməkdir?

– Bu sənətkarın tarixi missiyası, milli yaddaşın qorunmasıdır. Mən kətan üzərindəki hər fırça izində, xalçadakı hər ilmədə xalqımızın ağrısını və gücünü nəsillərə çatdırmaq, bu hadisələri unutmurmamağa çalışıram. Bu, mənim Vətən qarşısındakı mədəni borcumdur. Zəfərə həsr etdiyim xalçada isə hər ilmə qəhrəmanlıq, birlik və qayıdışa olan sarsılmaz inamı ehtiva edir. Bu, ağrıdan qürura doğru gedən tarixi bir yoldur. Xarici təmaşaçılar bu mövzularda Azərbaycanın haqq səsinə və mübarizəsinə daha aydın görürlər.

– Estoniya Respublikasının 100 illiyi şərəfinə “Mənim yolum” sərgisinin təşkil olunması sizin yaradıcılığınızda xüsusi yer tutur. Həmin sərgidə Azərbaycan motivləri ilə yanaşı, Tallinə həsr etdiyiniz əsərlərin